THE SAFETY OF A DOWNSTREAM COMMUNITY: A CASE STUDY OF BAN GANG KHAEP, A COMMUNITY DOWNSTREAM OF SRINAGARIND DAM, THA KRADAN SUBDISTRICT, SRI SAWAT DISTRICT, KANCANABURI PROVINCE

SOMJAI ARUNCHARTRAKOOL

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(RURAL DEVELOPMENT STUDIES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2003

ISBN 974-04-3743-5
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ความปลอดภัยของชุมชนท้ายเขื่อน : ศึกษากรณี ชุมชนท้ายเขื่อนศรีนครินทร์บ้านแก่งแคบ ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี (THE SAFETY OF A DOWNSTREAM COMMUNITY: A CASE STUDY OF BAN GANG KHAEP, A COMMUNITY DOWNSTREAM OF SRINAGARIND DAM, THA KRADAN SUBDISTRICT, SRI SAWAT DISTRICT, KANCANABURI PROVINCE)

สมใจ อรุณชาติตระกูล 4236451 LCRU/M

ศศ.ม.(พัฒนาชนบทศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เอี่ยม ทองดี ศศ.ม., ยงยุทธ์ บุราสิทธิ์ ศศ.ม., ดวงพร คำนูณวัฒน์ M.A.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์การดำเนินงานขององค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องในการเตรียมพร้อมเพื่อรับเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากเขื่อน ศึกษาถึงการตอบสนองชุมชนท้ายเขื่อนศรีนครินทร์ บ้านแก่งแคบ ต.ท่ากระดาน อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ต่อปัญหาความปลอดภัยของเขื่อน และแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการเตรียมพร้อมเพื่อรับเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากเขื่อน โดยในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

การดำเนินงานขององค์กรต่างๆในการเตรียมพร้อมเพื่อรับเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากเขื่อนยังมีค่อนข้างน้อย ส่วนการตอบสนองของชุมชนบ้านแก่งแคบต่อปัญหาความปลอดภัยของเขื่อน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารน้อยมาก พวกเขามีความคิดเห็นว่าเขื่อนทุกเขื่อนมีความปลอดภัยเหมือนกันหมด และไม่มีความเสี่ยงจากการวิบัติ พวกเขารู้ว่าถ้าเขื่อนเกิดการวิบัติจะเกิดอันตรายสูงมากและรู้ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น แต่พวกเขาไม่มีความวิตกกังวลต่อความปลอดภัยของเขื่อน พวกเขาไม่เคยได้รับแนวทางในการปฏิบัติ และไม่รู้ว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไรถ้าเกิดเหตุขึ้น พวกเขาไม่รู้ว่าหน่วยงานต่างๆมีการวางแผนสำหรับการเตรียมพร้อมรับเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากเขื่อนหรือไม่ ส่วนหน่วยงานที่พวกเขาจะรับฟังคำสั่งในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน คือ กฟผ. และมีความคิดเห็นว่าการเตรียมความพร้อมเพื่อรับเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากเขื่อนนั้นเป็นเรื่องที่จำเป็น โดยกฟผ.ควรเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้

สำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเตรียมความพร้อมเพื่อรับเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากเขื่อน พบว่าองค์กรเจ้าของเขื่อนควรมีมาตรการหรือกิจกรรมในการปรับปรุงและนำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินมาใช้ ควรมีการประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ควรจัดทำแผนของตนเองและให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของกฟผ. ส่วนชุมชนบ้านแก่งแคบควรจัดตั้งกลุ่มสำหรับทำงานตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินในชุมชน และปรับปรุงวิธีการสื่อสารในชุมชน

180 หน้า ISBN 094-04-3743-5

THE SAFETY OF A DOWNSTREAM COMMUNITY: A CASE STUDY OF BAN GANG KHAEP, A COMMUNIY DOWNSTREAM OF SRINAGARIND DAM, THA KRADAN SUBDISTRICT, SRI SAWAT DISTRICT, KANCANABURI PROVINCE

SOMJAI ARUNCHARTRAKOOL 4236451 LCRU/M

M.A. (RURAL DEVELOPMENT STUDIES)

THESIS ADVISORS: IAM THONGDEE, M.A., YONGYUTH BURASITH, M.A., DUANGPORN KAMNOONWATANA, M.A.

ABSTRACT

The objectives of this research are to study the operational situation of relevant agencies in dam emergency preparedness, to study the response towards dam safety issues of a downstream community in Mue four, Ban Gang Khaep, Tha Kradan Subdistrict, Sri Sawat district, Kancanaburi province, and to find guidance for developing dam emergency preparedness for the optimal safety of the downstream community. It is a survey and qualitative research from documentary and field study. Questionnaires, in-depth interview, and non-participant observation are used in the data collection.

In the study of operational situation in dam emergency preparedness, the result shows that there are minimal measures and activities in place for making people safe in case of dam emergency. As regards the community response towards dam safety issues, the result shows that most of the respondents in Ban Gang Khaep community possess little dam information. They think that all dams are safe and deny the risk associated with dam failure. They know that there is big danger in case of a Srinagarind dam failure and know what the consequence would be, but they are not worried about dam safety. They've never received any guidance on how to act in the case of a dam accident. They do not know how to act in case of dam emergency and do not know whether involved agencies have planned for dam emergency or not. The agency from which they will obtain instruction in case of a dam emergency is Electricity Generating Authority of Thailand (EGAT). They believe that there ought to be plan for dealing with a dam break and EGAT should be responsible for these plans.

For suggestions on developing dam emergency preparedness, the result shows that EGAT should prepare more measures and activities to maintain and implement the Emergency Action Plan and should establish coordination between the dam owner and the relevant agencies. The agencies related to public safety should have their own plans and support EGAT' s activities. Ban Gang Khaep community should arrange and conduct its own community emergency response team, and improve the means of communication in the community.

KEY WORDS: DAM SAFETY/ DOWNSTREAM COMMUNITY/ SRINAGARIND DAM
180 P. ISBN 974-04-3743-5